

**FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
KOLDING ÅPARK 11, 6000 KOLDING - MAIL: sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk**

Den 13. september 2020

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-25-2020: Ansøgning fra Forsvarsministeriet, Ejendomsstyrelsen om dispensation til at afvikle en øvelse - Brave Lion 2020 - på de fredede arealer omkring Filsø og Løvklit samt inden for deklaraationsområdet i Kærgård Klitplantage.

**Fredningsregisterets numre: 00818.00 - Filsø
02280.01 - Løvklit
05760.00 - Kærgård Klitplantage**

Fredningsnævnet har den 25. juni 2020 modtaget en ansøgning fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse om dispensation til at afvikle en efterårsøvelse i Kærgård Klitplantage og på arealer omfattet af fredningen af Filsø og Løvklit.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation på nærmere vilkår. Afgørelsen fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Sagen omfatter følgende fredningsområder:

Arealerne ved Filsø, der ejes af Aage Jensens Naturfond, er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 20. august 1958, der har til formål at bevare arealerne i deres daværende tilstand, og som har bestemmelser om, at der ikke må foretages afskrælning af lyng eller græstørv eller slåning af lyng, græs m.v.

Arealerne ved Løvklit, der ejes af Naturstyrelsen, er omfattet af deklaraation af 28. marts 1956, der har til formål at bevare arealerne i deres daværende tilstand og med bestemmelse om, at der ikke må afskrælles lyng eller græstørv.

Arealerne ved Kærgård Klitplantage, der ejes af staten, er omfattet af deklaraation af 6. maj 1974, der har til formål at bevare områderne i deres daværende tilstand.

Det ansøgte projekt er begrænset i forhold til den oprindelige ansøgning, og vedrører ifølge de oplysninger, der kom frem under besigtigelsen 3. september 2020, især følgende:

- Filsø – dispensation til kørsel med tunge køretøjer ad de 2 etablerede veje og spor, som anvendt i 2019 til øvelseskørsel, placeres længst mod vest.

- Løvklit – dispensation til kørsel ad en allerede tidligere anvendt og afmærket rute.
- Kærgård Klitplantage - dispensation til at kørsel ad allerede eksisterende spor, veje og driftstekniske skovspor.

I **ansøgningen** er bl.a. anført

”...

Vedrørende Kærgård Plantage,

”...at plantagens nordlige kant skal bruges til at øve kamp mellem to bataljoners enheder, som henholdsvis bevæger sig fra Henne Å og er placeret langs nordkanten af Kærgård Plantage. Plantagen indeholder aftalte ruter/akser af eksisterende veje, spor og driftstekniske skovspor, hvor bevægelse mellem øvelseterrænet og beredskabslejrområdet nord for plantagen og Oksbøl Skyde- og Øvelseterræn skal foregå i hele øvelsesperioden. Desuden vil gående infanteri kæmpe mod hinanden. Øvelsesaktiviteten vil primært foregå på arealer ejet af Naturstyrelsen, men der vil også foregå færdsel på areal underlagt deklarationen på Forsvarsministeriets eget terræn. Der vil kun blive kørt på allerede eksisterende spor, veje og driftstekniske skovspor...”

Det oplyses yderligere, at alle anvendte arealer vil blive retableret til tidligere tilstand senest 3 uger efter brug og efter aftale med lodsejer. I forbindelse med veje, spor og driftstekniske skovspor, der benyttes til kørsel, kan der enten blive gravet liggende skyttestillinger til 2 mand – maksimalt 2 m² – og 30 cm dybe eller disse kan blive opbygget ved anvendelse af naturligt forekommende materiale eller terræn til sløring.

I tilknytning til de lysåbne arealer, vil stillinger kun blive gravet i skovkanten, Der vil maksimalt blive 50 stk. langs med veje, spor og driftstekniske skovspor gennem plantager.

...

Forstyrrelserne af lysåbne naturtyper vurderes ikke at ville være væsentlige, da der ikke vil forekomme kørsel på våde arealer og mindre graveaktiviteter kun vil foregå i kanten af træbevoksede områder og under følgende instrukser:

- I skov må gravning ikke finde sted på hede- og engarealer samt inden for 2 meter fra vådområder i skov.
- Gravning i nærhed til våd- og vandområder må ikke påvirke disse hydrologisk (afvanding m.v.)
- Alt gravearbejde skal retableres minimum til terrænniveau (dvs. hvor det påvirkede område efter retablering topografisk ikke skiller sig ud fra det omgivende terræn) inden for 3 uger efter gravearbejdet er udført.
- Gravearbejder skal være retableret senest 3 uger efter udførsel og efter følgende retningslinjer:
  - Huller fyldes op med det oprindelige materiale til terrænniveau.

- Tørv lægges tilbage på oprindeligt sted, i det omfang det er muligt, således at mineraljord ligger i bunden af det tidligere hul og tørvelaget/ det organiske materiale på toppen.
- Hvis vejret ikke tillader en fuldstændig retablering inden for øvelsesperioden eller ugen efter, bliver der lavet aftaler med lodsejer omkring tidspunkt for endelig retablering...”

Det anføres yderligere, at kørsel på lysåbne arealer vil finde sted efter koordinering med Naturstyrelsen. De tørre, lysåbne arealer vil i visse tilfælde kunne have kørespor efter kørsel efter øvelsen, men da disse vil forekomme i mindre grad, vil det muligvis medvirke til en større mikrovariation i terrænet, skabe bedre forhold for lokal foryngelse og skabe åbne jordflader, nogle steder med blottet mineraljord, til gavn for dyr og planter som fremmes af sådanne forhold.

I Kærgård Plantage vil områder, som er kortlagte habitatnaturtyper ikke live anvendt til kørsel uden for veje, spor og driftstekniske skovspor til graveaktivitet. Eksisterende veje, spor og driftstekniske skovspor vil blive anvendt.

Derfor vurderes det, at naturtyper beskyttet under Habitatdirektivet, og som indgår i Natura 2000-planen for habitatområdet, der inkluderer Kærgård Plantage, ikke vil blive væsentligt påvirket af aktiviteten

Vedrørende Løvklit oplyses det, at under øvelsesaktiviteten vil der kun forekomme kørsel indenfor Løvklitområdet, via én allerede tidligere anvendt og afmærket rute, og der vil ikke blive kørt udenfor det afmærkede forløb. Effekten af denne aktivitet vurderes at være ubetydelig.

Om Filsø oplyses det blandt andet, at i den nordlige klitrække på området, vil der kunne forekomme stillinger til køretøjer. Disse stillinger vil blive retableret, således at området ikke vil kunne skelnes i kontur fra omkringliggende terræn. Denne form for punktvis opbrud i vegetationen vil kunne bidrage med en større dynamik i plantesamfundet på hedearealet, og vil derved bidrage til naturtypens opretholdelse og forbedring i tilstanden på længere sigt. Retableringen vil ske inden for øvelsesperioden, medmindre vejret forhindrer dette, i hvilket tilfælde retableringen senest vil ske 3 uger efter etablering og efter aftale med lodsejer. Efter retableringen vil området blive overladt til naturlig retablering. Dette vil ligeledes bidrage til en større mikrotopografisk variation, naturlig dynamik for plantesamfundet og foryngelsesmuligheder for lyskrævende plantearter.

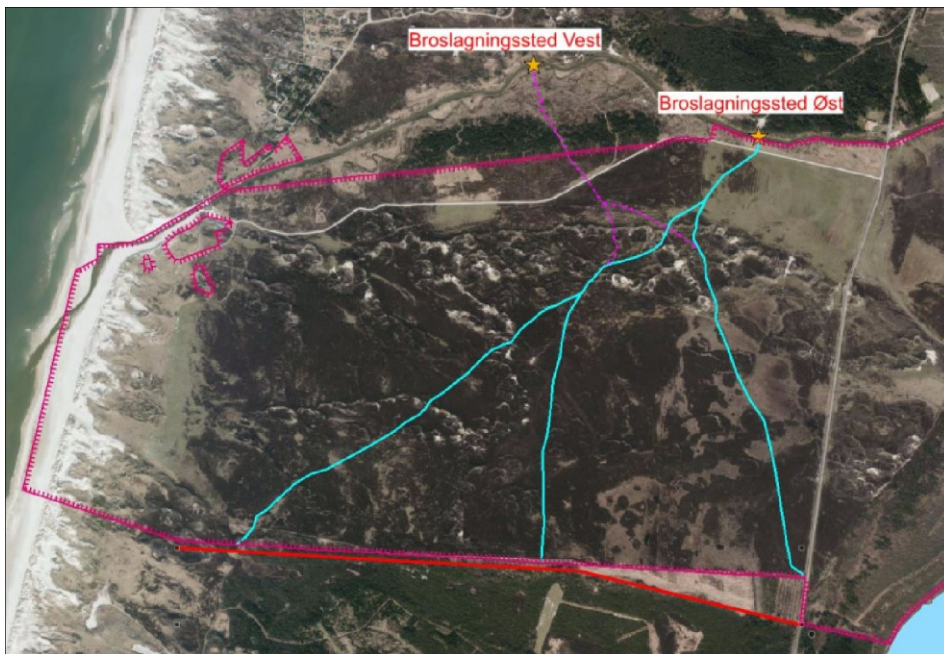
....”

Neden for ses kortbilag udvisende med lyseblå, de tre tidligere anvendte spor/akser over Filsø Hede.

Der vil under Brave Lion 2020 ikke blive kørt ad det østlige spor, men kun ad de 2 andre spor. Mørklilla streg angiver Filsø fredningen.

Det anføres i ansøgningen endvidere,

”... at størstedelen af arealet, som er omfattet af øvelsesaktiviteten, og Filsø-fredningen, er kortlagt med lysåben habitatnatur. På baggrund af aktiviteternes samspil med de lysåbne naturtyper vurderer Forsvarets Ejendomsstyrelse, at øvelsesaktiviteterne i uge 39-40 i 2020 ikke vil have en væsentlig effekt på områdets registrerede habitatnaturtyper. Det vurderes derimod, at aktiviteterne vil medvirke til en bedre naturtilstand for de tørre åbne naturarealer.

De to lodsejere har meddelt positivt tilsagn vedrørende arealerne deres arealer.

Vurdering af påvirkningsgrad af arter beskyttet under Habitatdirektivet eller Fuglebeskyttelsesdirektivet, der kan forekomme indenfor alle tre områder:

Natura 2000 område nr. 84, Kallesmærsk Hede, Grærup Langsø, Fil Sø og Kærgård Klitplantage har følgende arter på udpegningsgrundlaget:

Fugle	Hedehøg	Pattedyr	Odder
	Tinksmed		
	Natravn		
	Rødrygget tornskade		

	Plettet rørvagtel		
	Mosehornugle		
	Hedelærke		
	Rørdrum		
	Sangsvane		
	Grågås		
	Trane		
	Pibesvane		
	Kortnæbbet gås		
	Rørhøg		
	Pomeransfugl		

For fuglearterne hedeheg, tinksmed, natravn, rødrygget tornskade, plettet rørvagtel, trane, rørhøg og pomeransfugl gælder, at yngleperioden er overstået. Samt at de trækker længere sydpå om vinteren, og derfor findes de i mindre antal i området ultimo september, hvor øvelsen foregår.

Mosehornugler, sangsvaner, pibesvaner og kortnæbbede gæs overvintre i Danmark, mens hedelærke, rørdrum og grågæs indimellem også kan overvintre. Levestederne for disse arter påvirkes ikke af øvelsen.

Angående forstyrrelser, så afviger Brave Lion øvelsen i uge 39-40 2020 ikke væsentligt fra øvrige øvelsesaktiviteter, hvad angår forstyrrelsestryk i området.

Ingen af de nævnte fugle yngler eller går i hi i september/oktober, så fuglene har mulighed for at trække til mere rolige omgivelser.

Desuden vurderes det i DMU-rapport nr. 52, side 77 (ref. a.), at det især er rekreative aktiviteter i sommerhalvåret, som kan være en trussel i det konkrete Natura 2000 område.

Der vurderes ikke at være behov for beskyttelsestiltag overfor ynglefugle såsom tinksmed. Dermed vurderes Forsvarets øvelsesaktiviteter ikke at have en negativ effekt på de udpegede fuglearter generelt.

Odder er hovedsagelig aktiv fra skumring til solopgang og kan få unger hele året rundt. DA odderens levesteder eller fødegrundlag ikke reduceres som følge af den militære øvelse, vurderes odderens gunstige bevaringsprognose ikke at blive påvirket. Den relativt korte forstyrrelsesperiode (5 dage) vurderes ikke at udgøre et problem i forhold til odderens levevilkår i området. Der vil kun blive passage af vandløb få steder, og odderen kan således søge tilflugt i forstyrrelsesfrie zoner.

Angående bilag IV-arter findes følgende i området ifølge DMU-rapport nr. 635 (ref. b):

- odder
- markfirben
- spidssnudet frø
- strandtudse
- brun-, syd- og vandflagermus.

Odder er vurderet ovenfor. De øvrige arter ligger i dvale primo oktober. Både brun-, syd- og vandflagermus kan overvintrere i hule træer og bygninger. Det vurderes ikke, at der er risiko for at fælde overvintringstræer med flagermus, idet der udelukkende fældes nåletræer af lav vækst. Flagermus overvintrer typisk i gamle løvtræer med hulheder. Afholdelsen af øvelsen i uge 39-40 vurderes derfor ikke at påvirke raste- og ynglesteder for flagermus eller øvrige bilag IV-arter

...”

Varde kommune har udtalt bl.a. følgende:

”...

Kommunen er på det foreliggende grundlag enig i, at øvelsen vil kunne gennemføres uden dispensation fra § 3-bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven eller andre naturbeskyttelsesmæssige bestemmelser administreret af kommunen. Der er i øvelsesbeskrivelsen indbygget forskrifter og instrukser, der sikrer, at der ikke vil ske varige tilstandsændringer i de berørte § 3-beskyttede arealer. Kommunen har herunder noteret sig, at der ikke vil blive gravet på Filsø Hede, og at der i skov ikke vil blive gravet på § 3-beskyttede hede-, eng-, overdrevs-, mose- og sø-arealer. Diger og fortidsmindebeskyttelseslinjer er helt friholdt. Det er desuden oplyst af Forsvaret, at inden afholdelsen af øvelsen udarbejder Forsvaret – i samarbejde med Naturstyrelsen – kortmateriale, der i detaljer viser, hvilke af Miljø- og Fødevarerministeriets områder – herunder lysåbne arealer, veje, spor og driftstekniske skovspor, der vil blive benyttet under øvelsen.

Det skal bemærkes, at kommunen ikke hermed har taget endelig stilling til ”Plan for feltbefæstning og andet militært gravearbejde på Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn 2017-2020” (graveplanen).

Det bemærkes specielt, at hvad angår øvelsens elementer på Filsø Hede såsom broslagning og kørsel med pansrede mandskabsvogne, infanterikampkøretøjer, kampvogne, logistik køretøjer og hjulkøretøjer er kommunen enig i at betragte disse som mindre og midlertidige indgreb, der opretholder hedens dynamik og ikke kræver dispensation. Det indgår i denne vurdering, at det er oplyst, at såfremt Forsvaret/ 1 BDE under øvelsen erkender, at hjulkøretøjerne laver væsentlige tilstandsændringer i sporene, - herunder synker ned og laver hjulsporriller, så vil hjulkørslen blive stoppet for ikke at forværre sporrillerne. Der bliver desuden foretaget en konkret vejr- og operativ vurdering forud for passagen (Go/no go). Såfremt hjulene ved (go) under kørslen synker mere ned end ca. 15 cm på væsentlige dele af sporene, så omdirigeres hjulkøretøjerne til alternativ rute.

Det indgår desuden i kommunens vurdering, at øvelsen foregår i ugerne 39-40 på en årstid, hvor der ikke vil ske væsentlig forstyrrelse af dyrearter fra udpegningsgrundlaget eller arter oplyst på habitatdirektivets bilag IV.

...”

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet har behandlet sagen som et møde med besigtigelse den 3. september 2020.

I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Vagn Kastbjerg, det ministerielt udpegede medlem Flemming Davidsen og det kommunalt udpegede medlem John Bach Thygesen. For Varde Kommune mødte Jens Martin Reincke Vahl. For Forsvaret mødte major Stig G. Larsen, Anna Hansen og Bjarke Volshøj. For Naturstyrelsen Blåvandshug mødte skovrider Ulrik Lorenzen. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Merete Vigen Hansen og Bent Jacobsen. For Friluftsrådet mødte Hanne Voetmann og Sven Bødker. For Dansk Ornitologisk Forening mødte Karin Gustausen. For Aage V. Jensen Naturfond mødte skovrider Jacob Palsgaard Andersen. Skovfoged Søren B. Johansen var mødt.

Nævnsformanden indledte mødet og gennemgik de tre berørte fredninger.

Stig Larsen orienterede herefter om baggrunden for ansøgningen, herunder om, at det er en nødvendighed for Forsvaret at have yderligere øvelsesterræn i relation til den træning, soldater skal have efter deres deltagelse i Afghanistan og nu skal gøres parate til en koldkrigs-lignende tilstand. Der skal være mulighed for at følge spor i terrænet og skifte spor. Han oplyste, at der vil blive kørt ad faste spor på samme måde som i 2019, men kun ad de 2 vestlige spor på i Filsø heden, hvor der heller ikke graves, ligesom der ikke vil blive etableret broer over Henne Mølle Å. Han kan ikke helt nøje angive, hvor brede sporene er, men der kan køre et pansret køretøj med infanterister på begge sider. Der vil i 2020 kun blive afholdt én øvelse af 14 dage. Det er aftalt med Aage V. Jensen Naturfond, at der på samme måde som i 2019 vil blive optaget dronefilm til illustration af den eventuelle slitage, der er på terrænet. Alle stier vil blive retableret ved pålæg af jord og en frøbank. Ved kampvognsspor, der kan være 60-70 cm dyne trækkes materialer ind fra vejene.

Anna Hansen oplyste supplerende, at sporene ikke efterlades som åbne sår, men sådan at heden retableres.

Jacob Palsgaard Andersen oplyste, at Aage V. Jensen Naturfond som i 2019 kræver, at alle kørespor afmærkes med hvide pæle, som fjernes efter øvelsen. Det fremgår af droneoptagelser for 2019, at man i det væsentlige har holdt sig inden for pæleafmærkningen. Naturfonden kan på de vilkår godkende det ansøgte.

Merete Vigen Hansen bemærkede, at forsvaret i nogle tilfælde var uden for stierne i 2019-øvelsen. Danmarks Naturfredningsforening mener, at forsvaret bør kommunikere bedre om øvelsen lokalt, hvilket var en del af årsagen til de mange protester i 2019. Danmarks Naturfredningsforening er enig med Aage V. Jensen Naturfond i, at der bør etableres droneovervågning i videre omfang end sket i 2019 og kan på de vilkår godkende det ansøgte.

Herudover bemærkedes, at forsvaret havde tilført området anvendt ved krydsning af Henne Mølleå stenmaterialer.

Sven Bødker bemærkede, at han personligt overvejede, hvorvidt de opkørte spor kunne være en fordel for fuglelivet ved vandhuller m.v.

Jens Martin Reincke Vahl bemærkede, at Varde Kommune som tilsynsmyndighed skal tage stilling til naturbeskyttelseslovens § 3. Spørgsmålet er i den henseende, om øvelserne medfører en kun midlertidig eller varig tilstandsændring. Der er nu ansøgt om kørsel med hjulkøretøjer i modsætning til tidligere. Begrænset kørsel vil ikke medføre en varig tilstandsændring, men det er en vurdering, hvor grænsen går.

Formanden konstaterede, at der blandt de mødte ikke i øvrigt var bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningerne af arealer ved Filsø, Løvklit og Kærgård Plantage betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter vurderingerne fra Forsvarets Ejendomsstyrelse og Varde kommune til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Som det fremgår af de vilkår, fredningsnævnet stiller for en dispensation, skal der tages vidtgående hensyn til de store biologiske og naturmæssige værdier i de fredede områder. Opfyldes de vilkår og kørsel begrænses til det absolut nødvendige, vurderer nævnet, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

På denne baggrund meddeler fredningsnævnet derfor dispensation til det ansøgte som tilrettet under besigtigelsen på følgende vilkår:

- Alle kørselsspor på de fredede arealer på Filsø Hede, Løvklit og i Kærgård Klitplantage skal afmærkes med hvide pæle.
- Inden og efter øvelsen skal alle fredede og beskyttede områder, der indgår i øvelsen, drone-moniteres.
- Der må ikke køres i eller omkring vådområderne i klitplantagen og på Filsø Hede.

- Kørsel i Kærgård Klitplantage skal ske i overensstemmelse med de retningslinjer, som Naturstyrelsen Blåvandshuk fastsætter.
- Kørsel på Filsø Hede skal ske ad de tracér og i overensstemmelse med de retningslinjer, som Varde Kommune som tilsynsmyndighed anviser Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse.
- Arealerne skal være retableret senest 3 uger efter øvelsens afslutning,
- Der må ikke i forbindelse med retablering i fredede og beskyttede områder tilføres materialer som stabilt grus eller lign. uden for allerede befæstede kørespor.
- Filsø Hede må ikke tilføres fremmede materialer som sten og grus. De stenmaterialer, der er udlagt ved Henne Mølleå ved ”brostedet” skal fjernes inden for en frist af 4 uger.

Hvis vilkårene ikke overholdes, bortfalder dispensationen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vagn Kæstbjerg
formand